

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าว¹

พิสิษฐ์พล ศรีพลอย²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพของปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าว โดยศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย ทฤษฎีและหลักทั่วไปเกี่ยวกับการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าว รวมไปถึงศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าวของประเทศไทย ประเทศเวียดนามและประเทศจีน ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจว่า เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้เริ่มเข้ามา รวมถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทต่างๆ มากมายในประเทศ โดยเฉพาะในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) อันเป็นการตลาดอิเล็กทรอนิกส์อันมีลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างจากการตลาดอื่นๆ อีกทั้งลักษณะเฉพาะตัวดังกล่าวยังทำให้ธุรกิจประเภทนี้มีการกระจายตัวอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ซึ่งในส่วนนี้เองเป็นการเพิ่มโอกาสที่คนต่างด้าวจะสามารถเข้ามาลงทุนในประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับความหมายของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของคนต่างด้าว

จากการศึกษากฎหมายของไทยพบว่า ในการทำธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นก็ได้มีพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 เพื่อเป็นการควบคุมผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการประกอบธุรกิจจะต้องมีการแจ้งข้อมูลต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบ และพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้ผู้ประกอบพาณิชย์จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็น ผู้ประกอบธุรกิจที่มีการค้าขายสินค้าของตนผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หรือ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และยังสามารถกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ประกอบพาณิชย์ที่ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้จากการศึกษาพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จะทำให้เห็น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนทิชา ภักดีคง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรุงเกียรติ

² นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ เงื่อนไข คำนิยามต่างๆ ในการจำกัดสิทธิของคนต่างด้าวในการเข้ามาประกอบธุรกิจบางประเภท ซึ่งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้แก่ การกำหนดนิยามของความหมายต่างๆ การกำหนดประเภทธุรกิจควบคุมตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 และบทลงโทษ

ดังนั้น จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของประเทศไทยนั้น ทำให้สรุปประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

ปัญหาประการแรกคือ ปัญหาการกำหนดประเภทธุรกิจตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 โดยที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 มีสาระสำคัญในการกำหนดคำนิยามของคนต่างด้าว ทุนขั้นต่ำ ธุรกิจควบคุมตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯ รวมถึงบทลงโทษ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ เงื่อนไข และข้อจำกัดสิทธิของคนต่างด้าวในการเข้ามาประกอบธุรกิจบางประเภท ดังจะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 8 กำหนดให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้ ยกเว้นธุรกิจที่อยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ซึ่งห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจ หรือต้องดำเนินการตามเงื่อนไขก่อนจึงจะประกอบธุรกิจได้ โดยจะแบ่งบัญชีท้ายพระราชบัญญัติออกเป็น 3 บัญชีย่อย ได้แก่บัญชีหนึ่ง ธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษ บัญชีสอง ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ทัศนคติกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และบัญชีสาม ธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว อีกทั้งตามมาตรา 14 ประกอบ กฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. 2562 นั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการให้คนต่างด้าวนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาประกอบธุรกิจ

จากบทบัญญัติดังกล่าว มีปัญหาที่สำคัญ คือ สำหรับธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้น กฎหมายดังกล่าวยังไม่มีการนำไปปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติแต่อย่างใด จึงเกิดเป็นความไม่ชัดเจนในการบังคับใช้ ซึ่งธุรกิจประเภทดังกล่าวควรจะมีข้อจำกัดสิทธิเป็นการเฉพาะ เนื่องจากธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นถือเป็นธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีการตลาดที่มีความเฉพาะตัวต่างจากธุรกิจประเภทอื่นๆ อีกทั้งควรที่จะกำหนดจำนวนทุนขั้นต่ำในการนำหรือส่งเข้ามาในประเทศไทยเพื่อประกอบธุรกิจเป็นการเฉพาะ เนื่องจากธุรกิจประเภทดังกล่าวนี้เป็นธุรกิจที่ใช้ต้นทุนน้อยกว่าการขายสินค้าแบบมีหน้าร้านค้า ทั้งต้นทุนด้านสถานที่ตั้งร้านค้า ต้นทุนด้านพนักงาน และด้านอื่นๆ จึงส่งผลให้จำนวนทุนที่คนต่างด้าวจะนำหรือส่งเข้ามาประกอบธุรกิจประเภทนี้ในประเทศไทยนั้นมีจำนวนน้อยตามไปด้วย ในขณะที่ลักษณะของการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์นั้น สามารถกระจายตัวไปสู่ผู้บริโภคคนไทยได้อย่างรวดเร็ว และเป็นที่แพร่หลายได้มากกว่าธุรกิจการขายสินค้าโดยทั่วไป ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการคนไทยเสียเปรียบในเรื่องของอำนาจเหนือตลาด และอำนาจในการแข่งขันเป็นอย่างมากซึ่ง

หากใช้หลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนทุนขั้นต่ำที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันจะเกิดความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการควบคุมแพลตฟอร์มดิจิทัลในการให้คนต่างด้าวใช้ประกอบธุรกิจ โดยพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ประกอบ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้ผู้ประกอบการพาณิชย์จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็น การซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามข้อ 3 หรือ การบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามข้อ 6

และตามพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 นั้นเป็นกฎหมายที่ควบคุมและกำกับการให้บริการแพลตฟอร์มโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเป็นธรรมและโปร่งใส ซึ่งในปัจจุบันพระราชกฤษฎีกานี้จึงยังไม่มีผลใช้บังคับ โดยพระราชกฤษฎีกานี้ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่เชื่อมต่อผู้ประกอบการกับผู้บริโภคเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการเสนอขายสินค้าหรือบริการจะต้องแจ้งการประกอบธุรกิจให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งก็คือสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบล่วงหน้าก่อนการประกอบธุรกิจ ซึ่งตามมาตรา 12 ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องแจ้งให้สำนักงานทราบ ไม่ว่าจะเป็น (1) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล (2) ข้อมูลเกี่ยวกับบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล (3) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ในประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ซึ่งกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจประเภทธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มในการจดทะเบียนทะเบียนพาณิชย์ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าแพลตฟอร์มดิจิทัล บางแพลตฟอร์มนั้นไม่มีส่วนช่วยในการกำกับ ดูแล และตรวจสอบ หรือมีกฎระเบียบ หรือมาตรการที่จะควบคุมให้คนต่างด้าวผู้ประกอบการที่มาซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยใช้แพลตฟอร์มของตนเป็นตลาดกลางในการซื้อขายหรือบริการนั้นจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์แต่อย่างใด ไม่ต้องมีการยื่นขึ้นตัวตน เพียงแค่ใช้เบอร์โทรศัพท์ และ e-mail ก็สามารถทำได้โดยง่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และอาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้าผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลดังกล่าว

อีกทั้ง ในปัจจุบันยังคงไม่มีกฎหมายที่บัญญัติถึงหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการเป็นสื่อกลางในการซื้อขายสินค้าและบริการในการที่จะต้องกำกับ ดูแล และคอยตรวจสอบผู้ประกอบการที่ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการขายสินค้าหรือบริการให้มีการจดทะเบียนพาณิชย์ หรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคแต่อย่างใด เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 นั้นในปัจจุบันยังไม่มีผลให้ใช้บังคับ

อีกทั้งตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวนั้น เพียงแต่กำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจะต้องแจ้งข้อมูลของผู้ประกอบการ ซึ่งหมายถึง บุคคลที่เสนอขายสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภคผ่านบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล เพียงแค่ข้อมูลในลักษณะของ ประเภทของผู้มาใช้บริการว่าเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้บริโภค และจำนวนรวมของผู้ใช้บริการแต่ละประเภทเท่านั้น ตามมาตรา 12 (3) (ก) (ข) แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ประกอบการว่า ผู้ประกอบการที่มาใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นเป็นใคร จดทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมายหรือไม่ หรือในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นคนต่างด้าว นั้น ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประเภทดังกล่าวในประเทศไทยได้หรือไม่ และได้จดทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมายไทยอย่างถูกต้องหรือไม่

กล่าวคือยังคงไม่มีการกำหนดให้แพลตฟอร์มดิจิทัลมีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบข้อมูลของผู้ประกอบการที่มาใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการลงขายสินค้าแก่ผู้บริโภคแต่อย่างใด อีกทั้งยังไม่มี การกำหนดถึงกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นคนต่างด้าวว่าควรจะมีเงื่อนไข หรือหลักเกณฑ์ที่ควรแจ้งให้สำนักงาน ทราบเป็นการเฉพาะหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากหากเป็นคนต่างด้าวนั้นในการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศ ไทยจะต้องพิจารณาเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ก่อน ขึ้น ต่อไปจึงจะพิจารณาว่าประเภทธุรกิจที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจนั้นต้องตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ที่จะต้องจดทะเบียนหรือไม่ จึงควรมีหลักเกณฑ์ที่จะต้องตรวจสอบเป็นการเฉพาะที่มากกว่า เนื่องจาก ในกรณีที่มีความเสียหายอย่างใดเกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นสินค้า หรือการฉ้อโกงต่าง ๆ นั้น เป็นการยากในการที่ผู้บริโภคจะสามารถตามหาหรือระบุตัวตนของร้านค้าผู้ประกอบการคนต่างด้าวได้ ดังนั้นจะเป็นการดีกว่า หากก่อนที่คนต่างด้าวจะเข้ามาประกอบกิจการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้น ได้มี มาตรการตรวจสอบ กำกับดูแลจากผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ในการตรวจสอบคัดกรองคนต่างด้าว ดังกล่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาแก่ผู้บริโภคในภายหลัง เป็นต้น

ปัญหาประการสุดท้าย คือ ปัญหาในการกำหนดบทลงโทษแก่คนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติ ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 จากการศึกษากฎหมายของประเทศไทยนั้นตามมาตรา 19 (1) แห่ง พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 นั้นได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจที่ไม่จด ทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (1) อัน เป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

แต่อย่างไรก็ตามบทกำหนดโทษดังกล่าวนี้ยังคงใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่ว่าจะคนไทย หรือคน ต่างด้าวก็ตาม ซึ่งสำหรับคนต่างด้าวนั้นบทกำหนดโทษดังกล่าวยังไม่มีความรุนแรงพอที่จะทำให้เกิดความ ยำเกรงต่อบทลงโทษ เนื่องจากคนต่างด้าวที่มีศักยภาพทางการเงินสูงอาจไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษเมื่อเทียบกับ ผลตอบแทนที่จะได้รับจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว และอาจทำให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวมาก ขึ้นและส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภคสินค้าหรือบริการในประเทศไทยดังที่กล่าวมาในข้างต้น

และแม้คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบธุรกิจดังกล่าวในประเทศไทยจะได้ผ่านหลักเกณฑ์ในการเข้ามา

ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามการเข้ามาประกอบธุรกิจประเภทใดนั้นจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจประเภทดังกล่าวตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะด้วย ดังเช่นพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.2499 เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้ผู้ขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งแม้คนต่างด้าวจะได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในการเข้ามาประกอบธุรกิจในไทยได้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทุนขั้นต่ำที่นำเข้ามาประกอบธุรกิจก็ดี หรือประเภทธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ก็ดี แต่หากคนต่างด้าวไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการประกอบธุรกิจประเภทนั้นๆไว้เป็นการเฉพาะ ย่อมส่งผลให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 นั้น ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจากจะทำให้เกิดช่องว่างในการการจำกัดสิทธิ หรือควบคุมการเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ฉะนั้นแล้ว บทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.2499 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ในการประกอบพาณิชย์กิจซึ่งรวมถึงการประกอบธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว นั้น ควรที่จะมีบทลงโทษที่รุนแรงและเหมาะสมสำหรับคนต่างด้าวเป็นการเฉพาะ เทียบเท่ากับบทลงโทษตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติบทลงโทษแก่คนต่างด้าวที่ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการกำหนดประเภทธุรกิจตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เพื่อความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับธุรกิจประเภทธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นั้น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ควรมีการกำหนดเจาะจงเพิ่มประเภทธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลไว้เป็นการเฉพาะ อีกทั้งในส่วนของทุนขั้นต่ำนั้นควรที่จะมีการกำหนดเอาไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน โดยการนำกฎหมายว่าด้วยการลงทุน ฉบับปี พ.ศ. 2563 (Law on Investment 2020) ของประเทศเวียดนามและกฎระเบียบด้านโทรคมนาคมของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Telecommunications Regulations of the People's Republic of China) มาปรับใช้

ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะ ให้มีการออกพระราชกฤษฎีกาแก้ไขประเภทธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในบัญชีสาม โดยให้เจาะจงเพิ่มประเภทธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลไว้เป็นการเฉพาะ โดยเพิ่มเป็น “ (22) ธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ” และให้มีการออก “กฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาใน

ประเทศไทยสำหรับธุรกิจขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยกำหนดทุนขั้นต่ำไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของค่าเฉลี่ยต่อปีในประมาณการรายจ่ายในการประกอบธุรกิจสำหรับแต่ละธุรกิจของคนต่างด้าว นั้น เป็นระยะเวลาสามปี แต่ทั้งนี้ต้องมีจำนวนตั้งแต่ “ห้าล้านบาท” ขึ้นไป

2.ปัญหาการควบคุมแพลตฟอร์มดิจิทัลในการให้คนต่างด้าวใช้ประกอบธุรกิจ เพื่อให้การซื้อขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางแพลตฟอร์มดิจิทัลของคนต่างด้าว นั้นมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้บริโภคไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงต่างๆ ต่อสินค้า และจากการนำกฎหมายว่าด้วยการพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 (E-Commerce Law of the People's Republic of China)

ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะ ให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 ซึ่งกำลังจะมีผลบังคับใช้ในอนาคต โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ประกอบการตามพระราชกฤษฎีกานี้เป็นคนต่างด้าว ให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตรวจสอบข้อมูลของผู้ประกอบการคนต่างด้าวว่าได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการเข้ามาประกอบธุรกิจประเภทดังกล่าวตามกฎหมายแล้วหรือไม่ โดยให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นร้องขอให้แสดงใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว หรือหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว แล้วแต่กรณี และจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กฎหมายกำหนด ก่อนที่จะเข้ามาขายสินค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัลของตนได้ รวมถึงกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจะต้องนำส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

3.ปัญหาในการกำหนดบทลงโทษตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ให้แก้ไขบทลงโทษตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 โดยการกำหนดบทลงโทษแก่คนต่างด้าวที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ไว้เป็นการเฉพาะ จากเดิม “ให้มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ในกรณีตาม (1) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งใช้ทั้งสำหรับคนไทยและคนต่างด้าว ให้แก้เป็น “ให้มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (1) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจที่ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นคนต่างด้าว ให้มีความผิดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และในกรณีตาม (1) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละหนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้”

เอกสารอ้างอิง

พลอยไพลิน ภู่อารีย์. “ผลกระทบของบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านทางโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีต่ออุตสาหกรรมโฆษณาและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.” การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2557.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. แพลตฟอร์มแจ้งเกิด ยุค WFH [Online]. Available URL: <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/WFH-PLATFORM.aspx>. 2566 (กุมภาพันธ์, 10).